

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak yanıtlanması hususunda gereğini arz ederim.

23.12.2024

Kadim DURMAZ

Tokat Milletvekili

Son günlerde ülkemizden, farklı Avrupa Birliği ülkelerine ihraç edilen ve limitin üzerinde pestisit (tarım ilacı) kalıntısı barındıran yaş meyve ve sebzelerle, insan sağlığına zararlı aflatoksin tespit edilen kuru gıdaların, etiketleme hataları, beyan edilmeyen içerik, yabancı madde ve ambalaj sorunu olan ürünlerin Türkiye'ye geri gönderildiği haberlerini, yazılı ve görsel basında sıkça görmekteyiz.

Çiftçilerimizin kullandıkları tarımsal ilaçların yasal miktarlarını ve ülkelerin yasal mevzuatlarını bilmemelerinden, bilinçlendirilmemelerinden ve denetim eksikliğinden kaynaklı, ihraç ettiğimiz birçok gıda maddesi ne yazık ülkemize geri gönderilmektedir.

Pestisit kalıntısı ve aflatoksin tespit edilen ürünlerin yurtdışından geri gönderilmesi hususunun önemsiz görülmesi de son derece üzücüdür.

Pestisit kullanımı halk sağlığını olumsuz etkileyen bir sorundur. Avrupa Birliği'nde yasaklı olan pestisitlerin hâlâ tarımsal üretimde kullanılması insan ve çevre sağlığı için büyük bir tehlikedir. Gıdalar ve insan sağlığı dışında hayvanlar ve doğa üzerinde de yıkıma neden olmakta, biyoçeşitliliğe zarar vermektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nce en tehlikeli ve muhtemel kanserojen olarak sınıflandırılan pestisitler için gerekli adımlar ivedilikle atılmalı ve ülkemizde de acilen yasaklanmalıdır.

Tarım ve Orman Bakanlığı, pestisit kalıntısının tespiti için, hasat öncesi üretim alanlarında, hasat sonrasında hal giriş noktalarında, paketlenme tesislerinde, toptan ve perakende satış noktalarında denetimin yapıldığını ve ihraç edilecek ürünlerin de ihracat öncesinde pestisit kontrolünden geçtiğini açıkladı.

2024 Ekim ayı başından bu yana taklit - taşış yaparak hileli gıda ürün üretip satan 802 firma ve işletme kamuoyuna ifşa edilerek isimleri açıklandı. Ülkemizin itibarı ve gıda ihracatımızın geleceği açısından limit üstü tarım ilacı kalıntısı tespit edilen firmaların isimleri de ivedilikle açıklanmalıdır. Bu firmaların yurtiçinde pazarladığı ürünlerde acilen denetlenmelidir. İhracattan dönen gıda ürünlerine ilişkin iade eden ülke sebebini söylerse bilinmekte, aksi durumda ihraç eden firmanın beyanı esas alınmaktadır. Bu da bir gıda güvenliği zafiyetidir.

Bu ürünlerin geri dönmesinin ardından ne yapılacağı konusunda elbette belirli prosedürler bulunmaktadır. Bu prosedürlerin uygulanıp uygulanmadığına dair bir görüntü, bilgi, belge veya tutanak kamuoyuyla paylaşılmamakta sadece sözlü beyanat olarak açıklanmaktadır. Bu durum tüketicilerin kafasında büyük şüpheyi yol açmaktadır.

Ülkemizde kademeli olarak tarımsal üretimde uygulanan pestisitlerin yasaklanması ve doğa dostu tarım yöntemlerinin yaygınlaştırılması ile ancak "zehirsiz sofralar" oluşturmamız mümkündür. Tarım ve Orman Bakanlığı, halkın ve çevrenin sağlığına zarar veren tarım ürünlerinde tespit edilen pestisit, aflatoksin vb. denetimlerini düzenli bir şekilde gerçekleştirmeli ve ihraç edilen tarım ürünlerinin yurtdışından dönüşlerinin de önüne geçmelidir. Agroekolojik analizi ve sürdürülebilir tarımsal üretim dikkate alınarak mücadele edilmesi artık bir zorunluluk haline gelmiştir.

İhracat ve iç piyasa süreçlerinde gümrükten dönen ürünlerin yönetimi, birçok açıdan dikkat gerektiren bir konudur. Ticaretin şeffaflığı ve tüketici sağlığının korunması, bu denetimlerin ve düzenlemelerin başarıyla uygulanmasına bağlıdır.

Bu nedenle;

- 1- Vatandaşlarımız geri gönderilen ürünlerin, gerçek anlamda imha edilmediği ve ülke içinde tekrar pazara sürüldüğü konusunda büyük şüphe duymaktadır. Bakanlık, kamuoyundaki bu güvensizliği ortadan kaldırmak için neden iade edilen ürünlerin imha görüntülerini tarih, saat ve mekan vererek yayınlama ihtiyacını duymamıştır?
- 2- 2021 - 2024 döneminde, hasat öncesi üretim alanları, hasat sonrası gıda işletmeleri ve ihracat öncesi olmak üzere tüm gıda zincirinde 250 bin numune alınarak analiz edildiğini, 2008-2024 döneminde ise çiftçi, pazar ve satış yeri kategorileri başta olmak üzere, toplamda 73 bin 221 bin denetim gerçekleştirildiğini açıklayan Tarım ve Orman Bakanlığı, bu analiz sonuçlarını hangi platformlarda ve hangi tarihlerde kamuoyu ile paylaşmıştır?
- 3- Farklı noktalarda yapılan bu kadar 'denetime' rağmen AB'nin Hızlı Gıda ve Yem İçin Uyarı Sistemi (RAFFS) bildirimlerinde ülkemiz neden ilk sırada yer almaktadır?
- 4- Kaliteli olarak ifade edilen fakat limit üstü pestisit içeren bu tarım ürünlerinin RASFF hızlı test sisteminin kontrolünden geçeceğini bildiği halde bunların üretimine ve ihracatına nasıl izin verilmiştir?
- 5- Bununla ilgili tarım il müdürlükleri niçin ciddi anlamda gerekli kontrol ve önlemlere başvurmamıştır?
- 6- Bu konuda sorumluluğu olan görevliler hakkında ne gibi işlemler yapılmıştır?
- 7- Bakanlık olarak, "Mevzuata uygun olmayan düzeyde pestisit kalıntısı tespiti ya da tavsiye dışı kullanım belirlenmesi halinde üretici ve gıda işletmecilerine idari yaptırım uygulanıyor" şeklindeki son açıklamanızın pratikteki uygulamaları nelerdir?
- 8- Avrupa Birliği, gıda güvenliği konusundaki sorunları hızlı bir şekilde tespit etmek ve gerekli önlemleri almak amacıyla RASFF adlı bir sistem kullanmaktadır. RASFF sistemi ülkemizde kullanılmakta mıdır?
- 9- Ürünleri iade eden ülkeden neden iade ettiğine yönelik resmi bir evrak talep edilmekte midir?
- 10- Bütün bu gıdaları inceleyip olumlu görüş veren Uluslararası akredite olmuş laboratuvarlarla ilgili bir yaptırım uyguluyor musunuz? Uygulanıyorsa bunlar nelerdir?
- 11- Yurt içinde yüksek pestisit çıkan firmalar neden taklit tağşiş listelerinde yer almamaktadır?
- 12- Yurt içi ve yurt dışında yüksek pestisit çıkan firmaların isimlerini açıklamayı düşünüyor musunuz?